

"Taanzienlijk RHOON, dus afgebeeld,
 'Twelk ieders oog en zinnen streeld,
 En door Natuurlijk schoon vermaard!
 Is elk bewondering dubbel waard.

DE
 HOOGÉ EN VRYE HEERLYKHEID
 VAN
 R H O O N
 EN
 PENDRECHT.
 Deszelfs
 L I G G I N G.

Deze Hooge en Vrye Heerlykheid, is in den Landen van
 Pruten in het Eiland van ouds bekend onder de naam van de
Merve tuschen de oude en uieuwe *Maas* gelegen, welke by
 de Rivieren (de oude en nieuwe *Maas*) zig ten Oosten by
Dordrecht en ten Westen voor de Stad *Vlaardingen* vereeni-
 gen, waarom ook dit Eiland gemeenlyk het *Over-Maasche*
 werd genaamd, negentien Heerlykheden leggen in het zel-
 ve waar onder acht van ouds zeer vermaarde:

De Heerlykheid van *Rhoon* welke wy thans voornee-
 mens zyn te beschryven, strekt zig ten Oosten uit aan de
 Rivier de *Koedoot*, door welke Rivier zy van de Heerlyk-
 heid *Pendrecht* en *Carnise* werd afgescheiden, ten Westen
 van *Rhoon* is de Heerlykheid *Albrands-Waard* en de Polder
Zwanendyk onder *Portugaal* geleege: ten Zuiden heeft het
 de Rivier den *Ouden Maas* en ten Noorden de *Polder Kort-
 Ambacht*, mede onder *Portugaal* voornoemt, en de Heer-
 lykheid van 's *Graven-Ambacht*.

Het Dorp op zig zelve strekt zig Zuid en Noordwaards
 langs den ouden Zeedyk en is cirka een kwartier uur gaans

met Yfelfche Klinkertsteen bestraat, aan het Zuid-einde van het Dorp legt de Haaven welke in de Rivier de *Maas* uitloopt; betreffende het Dorp zelve, is uitgenoomen de Publieke Gebouwen, waar van wy nader zullen handelen, niet veel byzonders aanteteken: doch wat de Heerlykheid betreft hier van kan men zeggen dat zy de schoonste Wei- en Zaitlanden van het geheele Eiland in zich bevat, de Dyken zyn alle met Ypen en Esfen Boomen beplant onder wier lomnerment des Zoomers het aangenaamst genoegen kan sijnaken, vooral wanneer men het bespiegelend oog over de rondsomme gelegene Velden, Bloeiende Ackers, en schoone Runderen laat weiden, waarom ook een onzer oude Dichters in een Dichteryke Lofspraak over *Rhoon* het volgende zecht.

*Dit Rhoon dit Graaflyk Rhoon kan 't keurigst oog bekooren,
Door haar bevalligheeden, 't vermakelyk Warand
Van Yp, en Es, en Eyk, torst de Gaandery van 't Land;
Waar schoonder wandelrak? van agteren en van vooren,*

*Een tweede Canaän, vol melk en Hening raaten,
By Klaver Gras en Wei, daar 't Beetje van Himet
In 't riekend bloem en thym zyn zoete Hening zet,
En 't Koetje loert, het Geitje springt, de Schaapjes blaten;*

En verder:

*Dit's Hespens Gouden Hof, vol gulden fruit goeds
Hier is een breede ring, van Ceres Morgentaalen
Vol Tarw en Plas, en zaad de Schuuren vol-le jaalen,
Bekoorlyke streek om heel des waerelds A.*

N A A M S - O O R S P R O N G.

De Oorsprong van de Naam deezer Heerlykheid, hier van werden zonderlinge vertellingen gedaan, zommige willen dat by de uitgifte van de eerste grond, het welk een plaat in de

oude *Maas* is geweest, op een zekere hoogte in het *Lis* een nest met zeven doode jonge honden, welke alle zeven Reutjes of Mannetjes waren, zoude gevonden zyn, en dat uit dien hoofde den Landhouder die Plaat welke de eerste aanleg deezer Heerlykheid is geweest, den naam van Rheuen of Rheuden heeft gegeven, en dat daarna by latere tyden door de klank of spraak verbetering de naam van Rhouden (zo als de spelling van den Naam deezer Heerlykheid noch in het jaar 1650 was) en vervolgens *Rhoon* hier uit is voortgekoomen, volgens een ander ons gunstig meedegeleed bericht, zoude dit nest uit een getygerde Brak met zeven jonge Reuen hebben bestaan: het geen deeze vertelling geloof zoude kunnen byzetten, is het Wapen van deeze Heerlykheid, waar van wy in het vervolg nader spreken zullen, dog ons komt het waarschynlyker voor, en wy willen liever vaststellen dat deeze Heerlykheid van *Rhoon* zynen Naam van een der eerste Bedykers heeft ontleent.

S T I C H T I N G E N G R O O T E.

De juiste tyd der eerste Stichting van *Rhoon* kunnen wy niet bepalen, doch dit kunnen wy met zekerheid zeggen, dat Graaf *Diederik*, de zevende van dien naam, en die de elfde Graave van Holland is geweest, deeze bovengenoemde opkoomende plaat waar op vervolgens de Heerlykheid van *Rhoon* is Gesticht, in het Jaar 1199 aan Jonkheer *Pieter van Duyveland* voor hem en zyne nakomelingen, met al deszelfs aanwas, rechten en privilegien als een Leengoed heeft geschonken; welke Plaat dan ook door Jonkheer *Pieter van Duyveland* ingedykt zynde, die grond is, welke nog hedert *Oud Rhoon* genaamd werd; en welk Poldertje 1135 Morgen 30 Rodden groot is.

Over bovengemelde Opdragt of Uitgifte door Graaf *Diederik* gedaan, laat onzen bovengemelden Digter zig dus kooren:

4 DE NEDERLANDSCHE STAD EN

*Dit wyd befaande Land, werd nog ter twaalfde Eeuw;
Na 't hoog G-flagt en Zaad van Duiveland geheeten,
Met al haar aanwas grond goëdgunst'g toegemeeten,
Door Graave Diederik, de Voogt van Hollands Leeuw,*

Ingevolge dit bovengemelde kan men niet Recht den Heer van *Duyveland* als Stichter van de Heerlykheid en het Dorp van *Rhoon* aanmerken: — omtrent het Jaar 1400 was het Dorp reeds weder zódnig vervallen dat het zelve hoogstnoodzakelyk moest verbeterd werden, de Glaazen van het Slot te *Rhoon*, waar van er nog verscheide met de Naamen en Wapens der gewezen Heeren en Vrouwen van *Rhoon* pronken; bevestigen genoeg dat er ook te dier tyd een aanmerkelyke verbetering heeft plaats gehad; men wil zelf dat er in dien tyd een oud Kasteel het geen een onzer begunstigers van mening is, dat reeds voor de Zóndvloed zoudé gebouwd wezen, en waar van nog heden by de Watering welke de *Waal* genoemd word, de Fondamenten te vinden zyn, zoudé hebben gestaan, (doch dit verkiezen wy liever te gelooven dan te onderzoeken:) en dat het tegenwoordige Slot omtrent den Jaare 1432, een Jaar vroeger of later onbegrepen, in plaats van bovengemeld oud Kasteel is gebouwd, waaruit men kan opmaken dat de Heerlykheid van *Rhoon* al zeer vroeg is gesticht geweest.

Wat de groote betreft hier omtrent moeten wy ons een weinig verweideren van het Plan ons door onzen begunstiger opgegeven, also wy vinden dat volgens de Quohieren van het Jaar 1632 een getal van 88 en volgens die van het Jaar 1732 een getal van 105 Huizen en een Steene Koornmoolen zyn aargeteekend: welke Huizen in het Jaar 1795 door een getal van 650 Zielen wierden bewoont.

De Morgentaalen vind men op een oud Manuscript aange-teekend voor 1724 gemeeten, 285 Roeden, waar voor aan Verpondingen opgebracht wierd een somma van 4662 Ponden

DORP-BESCHRYVER. (*Rhoon en Pendrecht.*) 5.

2 Schellingen en 6 Deniers, hier zoude nu een verschil van 53 Roeden zyn het geen men volgens het laatste minder dan het eerste vind opgeteekend: en het geen wy met geen zekerheid kunnen beslissen.

Volgens opgaafe bevat het binnen Land, behalven *Oud Rhoon* vyf Poldertjes, als de *Huibers Lieshoek*: *Jan Cornelis Polder*, *Gyzeland* en *Onjaagen*, zynde elken Polder voorheen met een Zedyk omringt geweest, doch nu zyn dezelve alle te zaamen met een zwaren Ringdyk omvangen, en bedraagen met elkander.

<i>Buiten Land.</i>	423	—	64	—
<i>Mool Polder.</i>	118	—	54	—
<i>Zeegeen Polder.</i>	149	—	365	—
<i>Poortlands Polder.</i>	175	—	262	—

Te zamen	1187	—	395	—
Waar by voor <i>Oud Rhoon.</i>	35	—	35	—

Maakende dus de geheele Groote.	1222	—	430	—
------------------------------------	------	---	-----	---

Alle deezé voorschreevene Polders zyn door de Vryheeren ingedykt en telkens aan de meest biedende verkogt, behoudende altoos aan haar het recht van Dyken en Weegen, als ook van aanwasfen, die thans nog zeer groot zyn, en uit verscheide honderden Morgens, Grienden, en Bosvelden langs den ouden *Maas* geleegen, bestaan.

Het getal der Huizen binnen de Heerlykheid geleegen, bedraagt 120, een Koornmoolen, en een Meeftoof zoo als de meedegeede Berichten zeggen, 55 der bovengemelde Huizen staan langs de Dorpstraat tot aan de Haven, welke dan ook eigentlyk het Dorp uitmaaken, het overige zyn groete Boeren wooningen met Schuuren daar annex, en arbeiders Huizen welke langs den Dyk staan: het getal der Inwoon-

ders werd op 150 Huisgezinnen gerekend, waar onder 30 Roomschegezinden, uit dit hier meede gedeelde blykt dat de Heerlykheid van *Rhoon* niet is verminderd.

Het
W A P E N

Van *Rhoon* bestaat in vyf dwarze spitze uitlopende roode streepen op een Goud veld, zynde dit het Adelyke Geslagt-wapen der eerste bezitters, namentlyk de Heeren van *Duiveland* werdende door twee vergulden Leeuwen vast gehouden, en gedekt met een Helm, waarop een geteigerd Dryf Brakje zynde een Reutje, tusschen Biezen en andere Ruigten, zit.

KERKELYKE EN GODSDIENSTIGE
GEBOUWEN.

De tegenwoordige Kerk van *Rhoon en Pendrecht* (of er voor dat deeze Kerk gebouwd is een andere heeft gestaan weet men niet:) staat aan de Zuidzyde van de Dorpstraat is niet groot, maar zeer fraai gebouwd, zynde van binnen het Verwelf of Dak geheel beschooten; aan de zyde van het Doophek is voor den Vryheer een zeer sierlyk Gestoelte van Eiken Hout vervaardigd, de verdere Gestoelens en Zitplaatsen zyn in het Ruim der Kerk, alwaar voor de Vrouwen Stoelen van wit Esfen Hout staan, in het Jaar 1766 zyn aan de Kerk van buiten, zo door het vernieuwen der Glazen als andersints, zwaare onkosten gedaan, en in het Jaar 1768 is het ruim der Kerke van binnen geheel vernieuwd, zo dat er van tyd tot tyd merkelyke verbeteringen aan dit Godsdienstig Gebouw zyn gedaan, in dat zelfde Jaar 68 wierd door eene *Cornelia Pieters 't Hart*, een kopere Kaarskroon aan de Kerk present gedaan, waarop haar naam en Wapen gevonden werd: het Choor is met een konstig gewerkt yzeren Hek afgesloten, binnen in het Choor is een groote Graf Tombe of Graf Naald, verbeeldende twee

Finxen waarop een Kist rust, een Lykbus is boven op de Grafnaald die tot aan het Dak opgaat geplaatst, op de Kist zelve zitten twee Schryvende Kindertjes welke een Kleed dat over de Kist gespreid is vast houden; in het midden boven de Kist hangt het Wapen van den Graave van *Portland* met dit omschrift: *Hony fait qui mal y panse*, obiet 1710, een weinige laager zyn de Wapens der beide Gemalines van den Graave van *Portland* geplaatst, zynde de eerste de Hoog Edele Geboore Vrouwe *Anna Villers* obiet 1710, de tweede *Jeanne Marta Temple* obiet 1721, alles van different gecouleurd Marmer door kundige Meesters, in het Jaar 1704 gebeeldhout; bovengemelde Graf Tombe is even als het Choor met een yzer Hek afgesloten.

Voorheen was het Choor ook met verscheide Adelyke Wapenborden zoo der eerste Stichters als andere Perfoonen vercierd, dog deeze zyn er nu uitgenoomen.

De dubbelde Kerkdeuren en derzelver Pilaster Couzyn zyn meede zeer konstig gemaakt en met Beeldhouw werk vercierd, de Wetdes Heeren staat met goude Letteren in het Pilaster Couzyn geschreeven, waar boven een Uurwyzer welke door het Uurwerk dat in den Tooren is werd rond gedreeven: zynde dit alles door den konst Schilder *Fan van Alphen*, (van *Rotterdam*) zeer net geschilderd en Gemarmerd, in het Voorportaal der Kerke, tusschen gemelde Deuren en den Tooren is de Kerkenraads Kamer, dat een tamelyk goed vertrek is: aan de andere zyde (en dus binnen de Kerk) is een groot ruim vertrek, waar in het School tot onderwys der Jeugd werd gehouden.

De Kerk - Tooren is fraai spits opgetrokken, en is van buiten met Uurwyzers en een Weerhaan voorzien, het Uurwerk is meede zeer goed; van binnen hangt in dezelve een tamentlyke groote Klok, waarop te leezen is: „den
„ Wel Edele Geboore Heer Pieter van Rode, Heere van *Rhoon*
„ en *Pendrecht*, en de Wel Edele Geboore Vrouwe *Elijabeth ds.*

§ DE NEDERLANDSCHE STAD EN

„Voogt van Reineveld Vrouwe *Uf supra Anno 1650 Paris*
„*fecit.*”

De Pastory of Predikants woning, staat aan de Westzyde van de Dorpsstraat maar eenige Roeden van de Kerk, zynde het zelve een zeer goed Gebouw van verschelde ruime vertrekken voorzien, en binnen korte Jaaren nog aanmerklyk verbeterd, hebbende van agteren een groot Tuin met Vrughtbomen beplant, en een zeer aangenaam Veld gezigt.

Zedert het Jaar 1684 is door den Heer van *Rhoon* aan de Roomschegezinden vergund een eigen Kerk te mogen bouwen, zynde dit een klein dog zeer net gebouw, waar aan zedert drie Jaaren veel verbetering is gemaakt, naast aan het zelve is de Pastory of het Woonhuis van den Pastoor, zynde thans den Berwaarde *J. Mol.*

Voorheen oeffende de Roomschegezinden hunnen Godsdienst in de Capel van de Ridder *Hoffstad*, of het Slot van *Rhoon*, zynde de Heeren van *Rhoon* in vroegere tyden meede de Roomsche Godsdienst toegedaan geweest; voot het overige is hier nog een Armbuis, waar in oude Liederen van by der Sexe uit de Kerks Armen Kas, werden onderhouden.

WAERELDYKE GEBOUWEN

De zogenaamde *Ridder Hoffstad* of het Slot van *Rhoon* komt hier in de eerste plaats in aanmerking, zynde dit een groot antiq Gebouw van veele ruime vertrekken voorzien, waar onder een extra groote Zaal uitmunt, in derze Zaal werd de Vergadering van Bailluw en Leenmannen gehouden, dien hier om de Crimineele Vierschaar genaamd werd, boven deeze Zaal en nog een daar aan volgend vertrek is de hier voo genoemde Capel, waarin de Roomschegezinden voorheen hunnen Godsdienst oeffende, het Slot is met twee Toorens voor-

DORP-BESCHRYVER. (*Rhoon en Pendrecht.*)

zelen, waar van de eene voor een gevangenis werd gehouden, zynde onder het Slot ook nog een Kelder die insgelyks voor een gevangenis diend.

Het Slot zelve is omringt met een breede Gragt of Vyver waar over voorheen twee ophaal Bruggen waaren, dog nu zyn de Bruggen enkeld met Hekken afgeslooten. Het Slot heeft van vooren een ruim uitzigt over een Voorplein, met Ype Boomen beplant op den Dorpweg, hebbende van agteren zeer fraaije en groote Thuiten, Boomgaarden, Laanen en Boschen, makende te zaamen in groote 7 Morgen, 472 Roeden Lands uit.

Het Dorps Rechthuis, het welke naast de Predicants woning staat, en met het zelve onder een Dak is, werd door den Schoolmeester bewoond, en is een zeer goed Gebouw, in het zelve is een groote Rechtkamer met een planke Vloer en een Gestukadoorde Zolder, waar Schout en Scheepenen als ook den Dykgraaf en Heemraaden hunne Vergaderingen houden in deeze Kamer is een fraai gemarmerde Schoorsteen, waar boven het Beeld der Gerechtigheid in wit Plyster, met het Wapen van den tegenwoordigen Vry Heer, zynde een wit Kruis op een blaauw Veld, hier boven zyn de Wapens van *Rhoon en Pendrecht.*
De

GERECHTSPLAATS

Of het groene Zootje, staat in het midden van het Dorp op een Driesprong, in vroegere Jaaren was het een van Steen opgemetzeld vierkant gevaarte, cirka 6 voet hoog: in het Jaar 1720 is eene *Cornelis Kyzer* hierop onthoofd, dog zedert dien tyd zyn hier geen publieke Strafoefeninge vorgevallen; de gemelde plaats is thans maar twee voet hoog, staande op het midden derzelve een Kaak of Geezelpaal.

KERKELYKE REGEERING

Deeze bestaat uit den Predicant, zynde zedert het Jaar 1793 den Eerwaarden Burger *Ludovicus Vogelenzank*, behoorende onder de Clasfis van *Schieland*, voorts uit drie Ouderlingen en twee Diaconen, welke Jaarlyks verwisfelen; het getal der Ledemaaten bedraagt 140 Personen.

De Roomfche Gemeente word bedient door een Pastoor de Kerk en Armeesters.

WAERELDYKE REGEERINGEN.

Deeze Heerlykheid die zoo als wy reeds hier vooren gezegd hebben in het Jaar 1199 door Graave *Diederik den VII*, werd uitgegeeven aan *Pieter van Duyveland*, wiens Famielie die ook tot op het Jaar 1682 of 1683 in volle eigendom heeft bezeten; omtrend dien tyd (namentlyk 1682) wierd *Rhoon* met de Heerlykheid van *Pendrecht* by executie verkogt, by welke gelegentheid het geflagt van *Duyveland* in een Erfelyk Leen aan zyn Exelentie den Heere *Willem Bentinck* Heer van *Drimmelen*, en naderhand Graave van *Portland* is overgegaan; in wiens Famielie het dan ook tot op heden is gebleeven, zynde den tegenwoordigen Vryheer den Wel Edele Hooggebooren Heer *Willem Gustaaf Frederik Bentinck* (*).

De Hooge Jurisdicte of Crimineele Vierfchaar bestaat uit den Bailluw, zeven Leenmannen, een Secretaris en een Boode: dit Collegie oeffend ook wat de Lyftraffen en alle

(*). Wy kunnen hier niet voorby aan te merken, dat deeze Heerlykheid van den Jaare 1199 tot 1682, of 1683 aan de Heeren van *Duyveland* heeft behoord, en dat deeze alle altoos den voornaam van *Pieter* hebben geveerd.

DORP-BESCHRYVER. (*Rhoon en Pendrecht*.) II

Rechtsgediggen uit de *Jagt en Vischeryen* ontstaande aangaat, de Justitie over *Pendrecht*.

De Civile Regeering bestaat uit een Schout, zeven Schepenen en een Secretaris, doch deeze Rechtbank is maar enkeld voor *Rhoon*, en heeft in het geheel geene betrekking op *Pendrecht*.

In het Dyk-Molen en Water-Bestuur, heeft iedere Polder zyn byzonder Dyk-Collegie, bestaande uit een Opper-Dykgraaf, twee Heemraaden, een Penningmeester, een Secretaris, en een Waardsman.

Het Binnen en Buitenland van *Rhoon* is te zaamen Gecombineerd, en heeft met elkanderen een Dykgraaf en vier Heemraaden.

Als

V O O R R E C H T E N

Kan men aanmerken dat de Heerlykheeden van *Rhoon en Pendrecht*, Hooge, Laage en Middelbaare Jurisdictees hebben.

Den Vryheer heeft altoos het recht aan zig gehad, om Bailluw, Leenmannen, Schout, Schepenen, Dykgraaf, Heemraaden, Secretaris, Boode, en alle verdere Ambtenaaren aan te stellen, doch hier in is thans eenige verandering gekoomen, werdende nu zedert de jongste Revolutie in deeze opzichte de Volksstem gehoord.

Het *Jus Patronatus* of de Vrye Colatie by Vacature van den Predicant, Schoolmeester Koster en Voorzanger is ook een Recht van ouds aan de Vryheeren toegekend geweest; ook mag aan niemand de Inwooning in deeze Heerlykheid werden toegestaan, zonder voor af daartoe van den Vryheer verlof te hebben bekoomen.

Het *Jus Accrescentie* of Recht van aanwas, en Vogelarye met een Vogelkooi in dezelve aanwasfen geleege; als ook de Vrye Jagt en Vischerye in de oude *Maas*, zo binnen als buiten Dyks, benevens het recht van naasting voor het

naaste bloed, — de Kooren, Zaad, Vlas, Smal, Krytende, en andere Tienden, als ook het recht van de Wind, de Zeeyonden en Veeren zyn alle Voorrechten der Vrye Heeren van *Rhoon* en *Pendrecht*.

De Ridder *Hoffstad*, of het Slot heeft zeer schoone Agterleenen, waar van er echter al eenige Vrey of Gállioderft zyn, de Leenkamer is op het Slot, en den Bailluw is Stadhouder der Leenen.

Het Recht van Brouwerye en Zwanendrift zyn door aankoop aan *Rhoon* gekomen.

B E Z I G H E D E N

De bewoonders van *Rhoon* vinden haar voornaamste bestaan in den Landbouw, verder leverd deeze Heerlykheid een genoegzaame Voorraad van Vlas, Boom, en andere Vruchten op, het geen 's weekelyks naar de naastbygelegen Steeden, als *Rotterdam*, *Schiedam*, *Dordrecht* en elders, door den daartoe aangestelden Markt Schipper werd verzonden, waarby meede een groot gedeelte der inwoonders hun bestaan vinden.

G E S C H I E D E N I S S E N.

Volgens de berichten ons medegegelyd, zoude deeze Heerlykheid reeds meer dan eens een prooi der vlamme zyn geweest: dit is zeker dat in het Jaar 1669 brand in een Boeren woning ontstond, waar door een groot gedeelte van *Rhoon* in de aske werd gelegd, en waar by de Pastorie, het Rechthuis het zogenaamde Huis te *Pendrecht*, de Secretarie van *Rhoon* en *Pendrecht*, benevens alle oude *Cartels*, bewys en gedenkstukken door de vlammen zyn vernield: zynde dit reeds voor de derde keer dat in deeze bovengemelde Boere woning brand is ontstaan, waar om dezelve tot op heden noch *Brandstein* werd genaamd.

In den Jaare 1754 wierd op het Dorp by gelegentheid van een zwaar Onweder een Vrouw welke voor een open

Vengster stond, door den Dónder getroffen, en gedood: het Huis geraakte in brand, dog door de trouw en yver der Nabuuren wierd na dat de zo ongelukkig dood geblevene Vrouw, en de Meubelen uit het zelve waren gemaald, den brand spoedig geblusht.

In den Jaare 1775 was er een hooge Watervloed waat door *Rhoon* ook zeer veel heeft geleeden, zynde den 14 November het Water tot zulk eene aanmerkelyk hoogte gesleegen, dat de Huizen buiten Dyks staande, zeer hoog vol Water stonden, stroomende het zelve met alle geweld over de Dyken heen: doch door het stellen van Vloei planken en het maaken van Rustingen wierden de Dorpelingen echter voor verders onheilen bevelligd, dog daar tegen kwaamen in den *Zegen Polder* vier door braaken, waat door die Polder geheel onder Water wierd gezet, het geef dermaaten toenan dat het Water op en over den buitenlandsche Zeedyk heen strooimde, waar door de *Zegen Polderfchen* Dyk, en den Dyk van de *Portlandsche* Polder zodaanig wierden geteisterd, dat de herstelling van dien, met de verhooging der Dyken aan de Ingelanden op een somma van ruim *twintig duizend Gulden* kwam te staan.

Deeze Vloed had nog ten gevolgen dat Zaturdag daarna op drie Boere woningen waer van de Schuuren in het Water hadden gestaan door de Broeijing van het Hooi brand ontstond, dog die nog gelukkig in deszels begin wierd geblusht.

By deeze gelegentheid was het dat de loffelyke Regeering van *Rhoon* besloot, om verbetering in het Dorp Brandweezen daar te stellen en Brandkeuren te bepalen: wetdende als doen ook uit de eynpres daartoe verzamelde Penningen, drie kleine Slang of Brandspuiten aangelegd, deeze Souten (welke inderdaad kunststukken zyn,) zyn door eenen *Ferdinand Ontgeen*, *Brandspuitmaaker te H* om vervaardigt, en zyn zo ligt dat dezelve door vier man kunnen gebr-

genwerden, gevende echter een overloed van Water uit.

Daar men den Vaderlandschen Regent aan de zorg welke hy voor zyn onderhoorige toont, dog alleen kan kennen, was het te wenschen dat door veele andere Dorps-Regeringen hier ook in het voorbeeld van de Magistraat van *Rhoon* werd nagevolgd.

De Inwoonders van *Rhoon* hebben zich weinig met de Staatsgeschillen en de daar uit voortgevloeide onëenigheden bemoeit, het geen ook de reden is dat dezelve in den Jaare 1787 weinig of niets er door geleden hebben.

Den 16 October 1792 sloeg des nademiddags ten twee uren het Onweder in den agtkanten met rietgedekte Watermoolen van 't Binnenland van *Rhoon*, waar door dezelve in een oogenblik in volle vlammen stond, dan door de deugdzaamheid van bovengemelde Brandspuitjes, de goede Directie der Regeering, en de viganantie der Ingezetenen werd de woede der vlammen in minder dan tien minuten beperkt, en binnen 20 minuten was de brand geheel gebluscht, echter is dit geval en de kortelings te vooren geweest zynde zwaaren brand te *West-Maas*, oorzaak geweest, dat er weder een zeer groote Slang-Brandspuit naar de nieuwste vinding, met twee Voor-Slangen, aanvoerder enz. door den beroemden Brandspuitmaker *Sander Bickers* te *Rotterdam* is vervaardigd, by welke gelegenheid den Hoog Edele Heer *Bensinck* Vryheer van *Rhoon*, een zeer aanzienelyk gift tot dit loffelyk oogmerk heeft gedaan, hebbende de Inwoonders door dit voorbeeld aangespoord, insgelyks weder het hunne hiertoe aangebragt.

By de jongste Vaderlandsche Revolutie van den Jaare 1795 is meede in de Heerlykheid van *Rhoon* niets van belang voorgevallen.

Als

MERKWAARDIGHEEDEN

Kan men aanmerken vooreers, een groot aanzienelyk Huis

van ouds genaamd het Huis te *Pendrecht* met deszelfs extra groote Thuin, Boomgaarden en Plantagien, het geen midden op het Dorp tegen over de Kerk staat: pronkende in deszelfs Frontespieis met de Wapens van *Rhoon* en *Dormale*, zynde dit Huis door den Oudste Zoon van den Heer van *Duyvelande* te dier tyd Heer van *Rhoon* en *Penarecht* by gelegenheid van deszelfs Echtverbintenis met de Gravinne van *Dormale* Geboore de *Brouwel*, gestigt, werdende hem de Heerlykheid *Pendrecht*, of liever den Titel daar van door deszelfs Heer Vader ten Huwelyk geschonken, na het Overlyden van den ouden Heer van *Duyveland*, wierd hy bezitter en Heer van *Rhoon*, werdende het Huis te *Pendrecht* als toen verkogt aan *Sebastiaan van der Coeve*, te dier tyd Bailluw van *Rhoon*, dit bovengemelde Huis heeft daar na nog verscheide eigenaars gehad, thans werd het gebruikt voor een Logement.

Tuschen *Rhoon* en *Pottigaal* staat ook nog een dito oud Adelyk Slot of Kasteel met drie Toorens, waar van de eene met Urwerk, Slagklok en twee Wyzerberden pronkt, rondom het Kasteel is een Graft of Vyver, waar over een Ophaalbrug die het zelve affluit, dit Slot draagt den naam van *Valkenstein*, en was naar men zegt, een Water Slot, reeds vroeg op een hoek van dit Eiland, daar de *Maas* en de *Merve* zig vereenige Gesticht, hebbende het zelve in de Hoeksche en Cabeljaauwsche tyden voor een zeer sterk Fort gediend, den door ons reeds meermaalen aangehaalden Dichter, zingt er dus van:

*Laat niemand Valkenstein aan Scheidgrens loopen mis.
Een Reuzenburg gebouwd door oud Doorluchten Heeren,
Wel eer om Cabeljaauwsch en Hoeksche Drom te weeren
In zulk een Capitoel te wonen veilig is.*

In latere tyden was dit Slot een Jagthuis van de Graaven van *Holland*, in den Jaare 1570 behoorde het zelve aan

16 DENED. STAD. EN DOORP-BES. (Rhoon en Penrecht.)

Jonkheer *Baldewyn van Duyveland*, Oom van den toenmaligen Heer van *Rhoon*, vervolgens aan den Heer *Joost Gryp*, naderhand aan de Adelyke Familie van *van der Duyn* en te genswoordig behoort het aan den Burger *Abr. F. Schepman* te *Rotterdam*, wiens Vader het in den Jaare 1762 gekogten veel verbeterd heeft; het zelve is Allodiaal, by verkoop moeten de Transporteeringe of overdragten, gedeeltelyk voor den gerechte van *Rhoon*, en gedeeltelyk voor die van *Portugaal* geschieden, het heeft zo verre ons bekend is geen andere Rechten of Vrydommen, als die van de *Zwaanendrift*, zynde dit als een Leenrecht in den Jaare 1570 door den Vryheer van *Rhoon* aan het zelve geschonken.

Verdere merkwaardigheden kan men van hier niet melden zynde de Kerk en de daar in zynde Graftombe, als ook het Slot of Huis te *Rhoon* en het Rechthuis reeds hier vooren door ons beschreeven.

REISGELEGENHEDEN;

Op de hiertoe bepaalde dagen vertrekken de Marktschuiten op *Dordrecht*, *Rotterdam*, *Schiedam*, de *Beyerlanden*, *Middel-harnasch* enz. voor het overige wonen aan de *Rhoonsche Haven* twee Voerlieden by wien men Reituigen bekomen kan; ook kan men over het *Pontveer* op *Gootschalksoort* en van daar met Rytuig verder voort komen.

HERBERGEN EN LOGEMENTEN

Zyn vooreerst het *Heere Logement* of *Huis te Rhoon*, staande over de Kerk, alwaar het Wapen van *Rhoon* uithangt, en alwaar de Maaltyden der Collegien en verkoopingten werden gehouden; vervolgens is hier de *Valk* op de *Rhoonsche Haven*.
